

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 6 februari 1940 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avståående i vissa fall av mark från kronoegendomar eller upplåtande av nyttjanderätt eller servitutsrätt till sådan mark.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 4 januari 1940 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 6, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen,

A) att för tiden 1 juli 1940—30 juni 1941

dels medgiva, att, då för ändamål, för vars tillgodoseende enligt gällande lag annan än kronan kan förpliktas att efter expropriation avstå fastighet eller upplåta nyttjanderätt eller servitutsrätt därtill, erfordras, att kronan tillhörig mark tages i anspråk, förordnande om avståående av marken eller upplåtande av nyttjanderätt eller servitutsrätt till densamma må, utan riksdagens hörande i varje särskilt fall, meddelas:

a) av Kungl. Maj:t, där fråga är om avståående eller upplåtande av mark för järnväg eller elektrisk anläggning eller där jordområde, som skall avstås eller vartill särskild rätt skall upplåtas, är bebyggt eller överstiger 5 hektar eller i värde uppgår till mer än 2,000 kronor; samt

b) i övriga fall av den centrala förvaltningsmyndighet, under vars vård och inseende fastigheten står;

dels ock besluta:

1) att för mark eller särskild rätt, som sålunda avstås eller upplåtes, lösen eller ersättning skall med nedan angivna undantag utgå efter ty i lagen om expropriation är föreskrivet och till beloppet bestämmas

a) i de fall, då Kungl. Maj:t beslutat om markens avståående eller upplåtande, såvitt ej Kungl. Maj:t finner skäligt förordna om ersättningens bestämmande av sådan nämnd, som omförmäles i lagen om expropriation, av tre gode män, av vilka länsstyrelsen i länet och sökanden, var för sig, utse en och domaren i orten den tredje; Kungl. Maj:t dock obetaget att, då fråga är allenast om begagnande av mark för ändamål, som förut nämnts, utan att marken avstås, besluta om ersättningens bestämmande på sätt Kungl. Maj:t prövar lämpligt; samt

b) i fråga om sådan mark eller särskild rätt, om vars avståående eller upplåtande central förvaltningsmyndighet förordnat, av samma myndighet;

2) att i fråga om mark, som är avsedd att användas för frandragande av

elektrisk ledning, utom vad under 1) stadgas jämväl föreskrifterna i lagen den 27 juni 1902, innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar, skola lända till efterrättelse;

3) att, där Kungl. Maj:t lämnat kommun, enskild person eller bolag tillstånd att inom riket anlägga järnväg eller där fråga är om anläggande eller förändring av allmän väg, medgivande må, där så med hänsyn till särskilda omständigheter provas skäligt, lämnas ej mindre därtill att mark, som står under kronans omedelbara disposition eller tillhör någon av de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplåtna allmänningar eller någon av de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, vilka icke upplåtits till stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond, må avstås eller upplåtas utan annan ersättning till kronan än att, därest och i den mån å marken växande skog ingår i överlåtelsen och det icke finnes skäligt annorlunda medgiva, ersättning för sådan skog skall utgå efter vederbörande myndighets bestämmande; än även därtill att för företaget i fråga må kostnadsfritt begagnas sådana å kronans ägor belägna kalk- och stenbrott samt grustäcker, som kunna vara disponibla; samt

4) att vad sålunda stadgats icke har avseende å de fall, då rätt eller plikt att lösa kronan tillhörig mark följer av bestämmelse i allmän lag;

B) att för tiden intill den 1 juli 1941 medgiva, att, då enligt 7 § lagen den 13 juni 1921 (nr 299) om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor och rättigheter beslut fattats om avhändande utan ersättning av samfälld mark eller rättighet, däri kronan äger del, Kungl. Maj:t må, utan riksdagens särskilda hörande, för kronans räkning godkänna beslutet, så framt värdet av kronans andel i samfälligheten provas uppgå till högst 1,000 kronor.

Riksdagen har under en följd av år för ett år i sänder meddelat bemyndigande åt Kungl. Maj:t att förordna om avstående av mark från kronoegendom m. m., motsvarande det nu under A) begärda, vilket är likalydande med ett senast av 1939 års lagtima riksdag givet, avseende tiden 1 juli 1939—30 juni 1940. Vad som äskas under B) innebär däremot en utsträckning av Kungl. Maj:t tidigare givet bemyndigande.

Utskottet.

Utskottet biträder det framlagda förslaget och hemställer,

att riksdagen må bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 6 februari 1940.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar *Tjällgren, Carl Eriksson, Gabrielsson, Granath, Alfred Andersson, Mannerskantz, von Stockenström* och *Anderberg*; samt

från a n d r a kammaren: herrar *Johansson* i Björnlunda, *Uddenberg, Hedlund* i Häste, *Olsson* i Rödningsberg, *Gustafson* i Vimmerby, *Andersson* i Löbbo, *Carlström* och *Persson* i Grytterud.
